

Lífeyrissjóðir nýsköpun og hagvöxtur

Frosti Sigurjónsson

21. mars 2014

Spurningar

- Sjóðir orðnir **1.5** þjóðarframleiðsla eða **2.700** ma
- Er raunhæft að ávöxtun svo stórra sjóða til lengri tíma geti verið meiri en hagvöxtur í landinu?
- Getur hagkerfi framtíðarinnar tekið við þegar lífeyrissjóðir þurfa að selja eignir sínar?
- Geta lífeyrissjóðir **aukið hagvöxt** og þar með **ávöxtun** sína og jafnvel **seljanleika** eignasafnsins í framtíðinni?

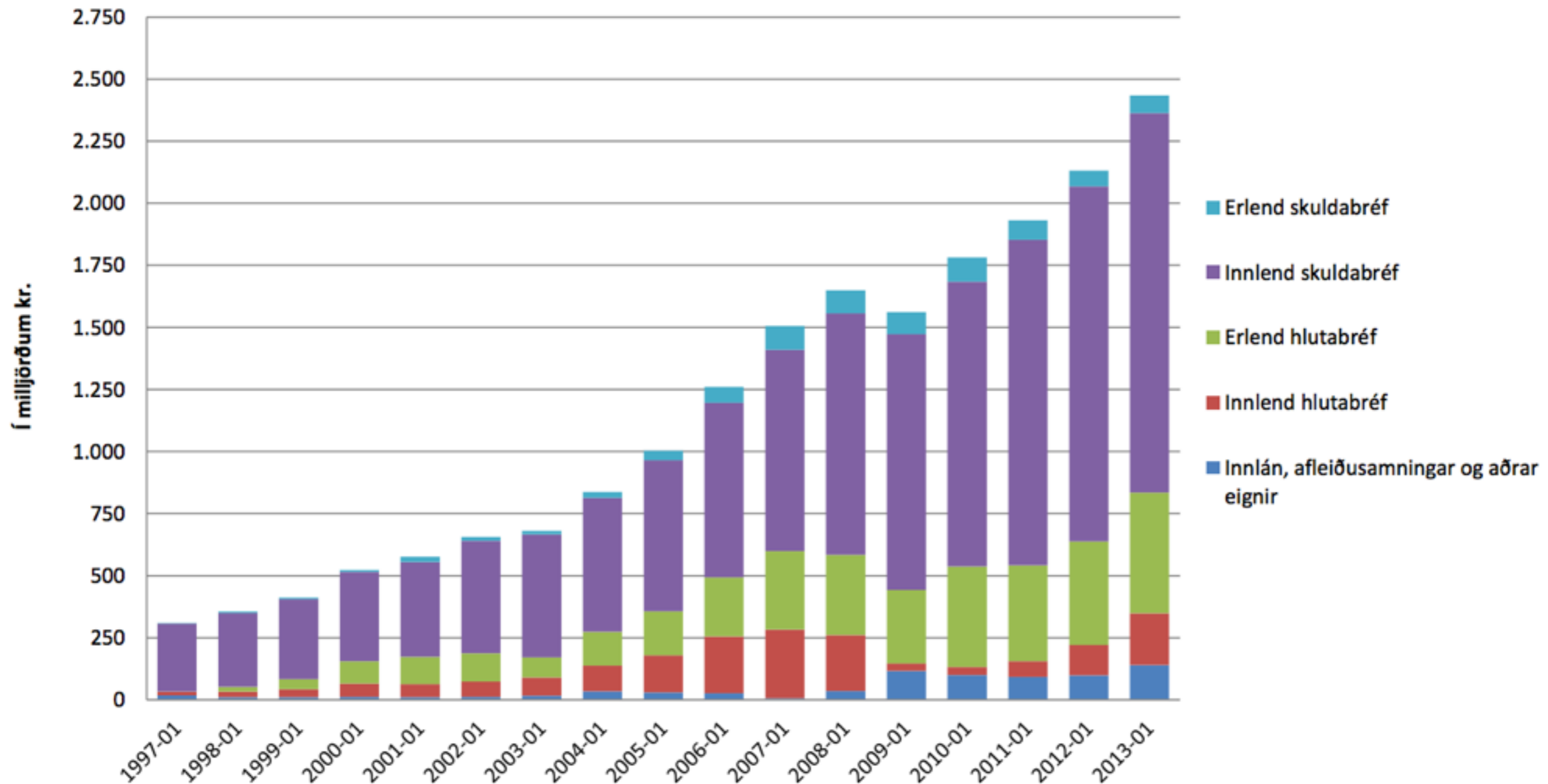
Er hægt að fjárfesta í hagvexti?

- Fjárfesting er forsenda kröftugs hagvaxtar
- Það skiptir samt máli í hverju er fjárfest:
  - Innviðir?
  - Nýsköpun?
  - Gjaldeyris- skapandi/sparandi verkefni?
- Fjárfestingastefna lífeyrissjóðanna getur haft mikil áhrif á vöxt hagkerfisins og lífskjör.

Fjárfestingar lífeyrissjóða

Árleg þróun hreinnar eignar til greiðslu lífeyris

Lítill fyrirtæki geta vaxið mest

Hagvöxtarmöguleikar!

1-9 störf

10-49 störf

50-249 störf

> 250 störf

27.000

30.000

26.000

36.000

Lítill og meðalstór fyrirtæki greiða 3/4 allra iðgjalda

Hagvöxtarmöguleikar!

1-9 störf

10-49 störf

50-249 störf

> 250 störf

27.000

30.000

26.000

36.000

lðgjöld

lðgjöld

lðgjöld

lðgjöld

En er fjárfest í þeim?

Hagvaxtarmöguleikar?

Fjárfesting

1-9 störf

10-49 störf

50-249 störf

> 250 störf

27.000

30.000

26.000

36.000

lðgjöld

lðgjöld

lðgjöld

lðgjöld

Möguleikar?

- **Efla markað fyrir smá og meðalstór félög**
  - Í dag er úrval fyrirtækja lítið, vegna fjarveru lífeyrissjóða
  - Í skoðun að auka heimildir lífeyrissjóða á First North
- **Lífeyrissjóðir fjárfesti í nýsköpun**
  - Aðferðafræði skiptir máli: Nýsköpunarsjóðir
  - Ávöxtun þarf að vera í samræmi við áhættu
  - Fara gætilega af stað.

Efla markað fyrir smá og meðalstór fyrirtæki

- Þingmannafrumvarp sem opnar á heimildir til fjárfestingar á First North (MTF). Byggt á vinnu frá Kauphöllini.
- **Verðbréf á First North (eða MTF) fái svipaða stöðu gagnvart fjárfestingarheimildum lífeyrissjóða og verðbréf á skipulegum markaði.**
- Markmið
  - Lífeyrissjóðir geti fjárfest í fyrirtækjum sem eiga meiri vaxtarmöguleika.
  - Lífeyrissjóðir geti dreift áhættu sinni víðar.
  - Skapa hvata fyrir fyrirtæki til að skrá sig á markað.
  - Ala upp fleiri fyrirtæki sem geta vaxið upp í aðallista.
- Í Danmörku hafa lífeyrissjóðir haft heimild til að fjárfesta á MTF.

Fjárfesting lífeyrissjóða í nýsköpun

- **Markmið:**

- Fjárfesting í nýsköpun upp á um 2%-9% af eignum lífeyrissjóðanna getur hækkað ávöxtun án þess að auka markaðsáhættu.
- Efla hagvöxt til framtíðar

- **Nýsköpun hentar lífeyrissjóðum:**

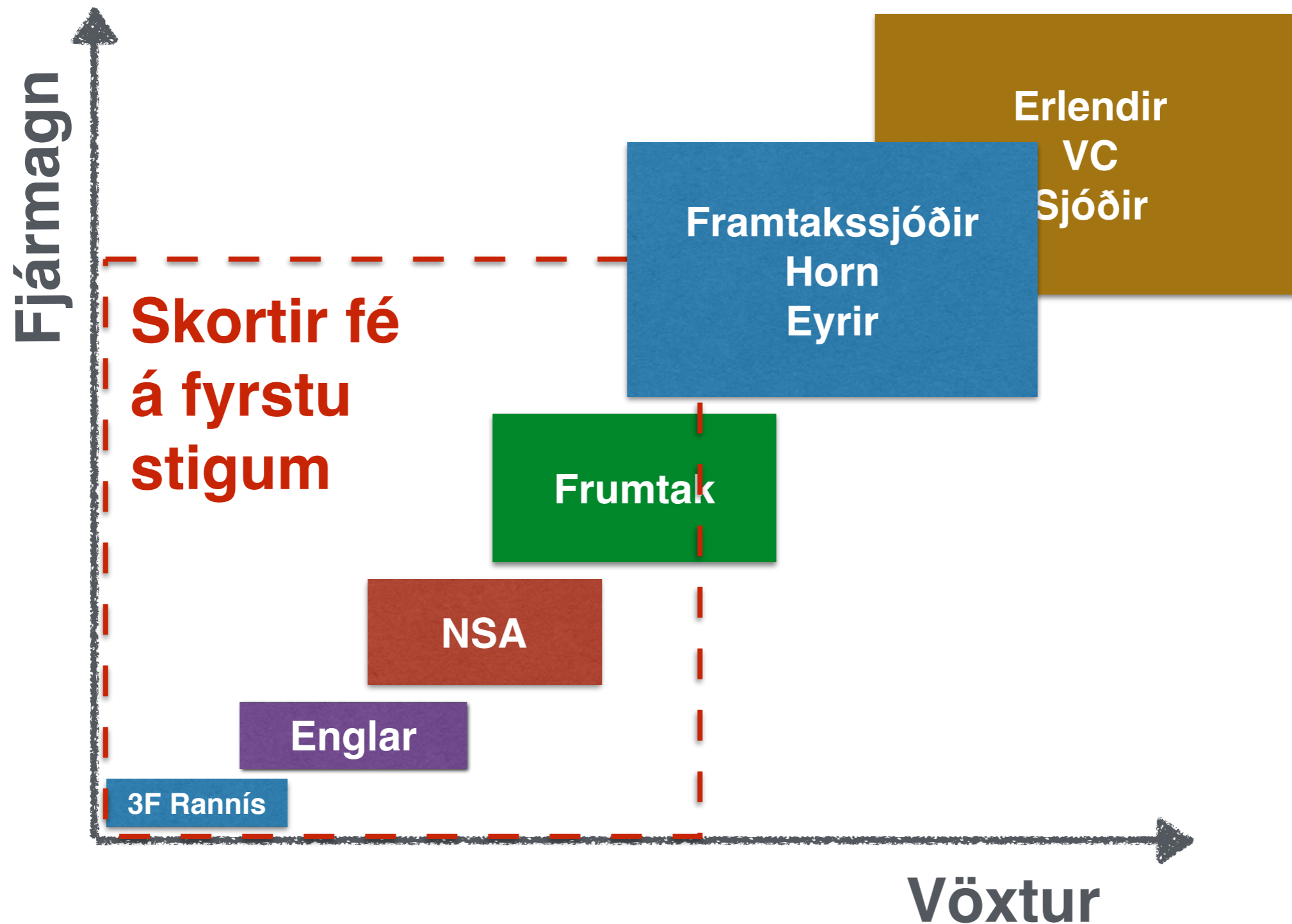
- Lífeyrissjóðir geta leyft sér að horfa til áratuga með bindingu fjármagns.
- Nýsköpun þarf langtímafjármagn oft 7-15 ára binding.
- Fáir sem geta keppt við lífeyrissjóði í þolinmæði.

Íslensk nýsköpun er samkeppnishæf

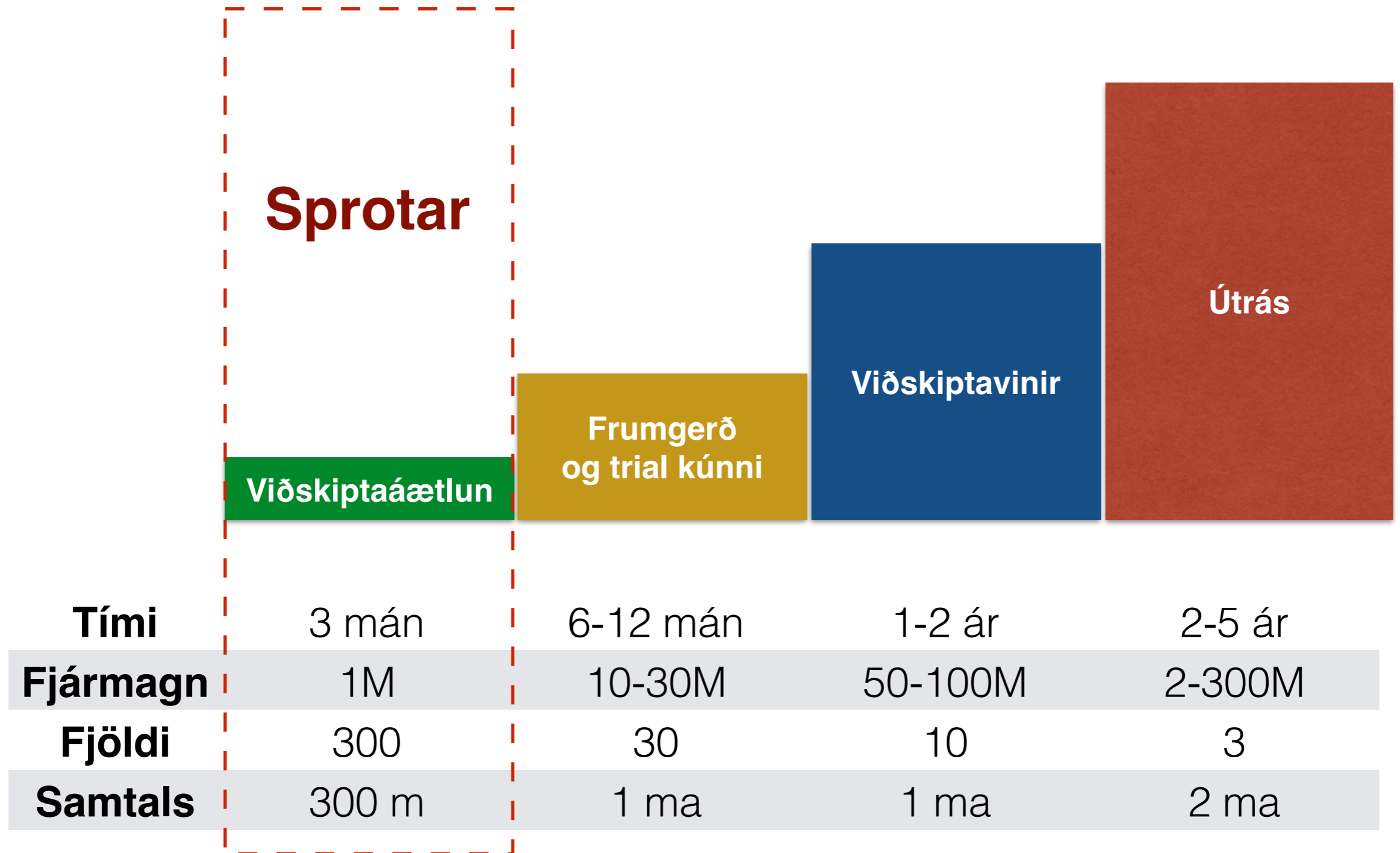

- Mun ódýrara að koma sprotum á legg hér en t.d. í Silicon Valley eða London
- Starfsfólk er ódýrara (ennþá), hagstætt rekstrarumhverfi, ódýr aðstaða, litlar fjarlægðir, auðvelt að finna fyrstu viðskiptavini, meiri hraði í ákvörðunum, góðir innviðir, einfalt regluverk.
- “Exit valuation” virðist vera á pari við Silicon Valley.
- Rekstur þekkingarfyrirtækja er í eðli sínu alþjóðlegur.

Skortir fé á fyrstu stigum

Fjölgum sprotum = meiri vöxtur

Sprotaumhverfi fer batnandi

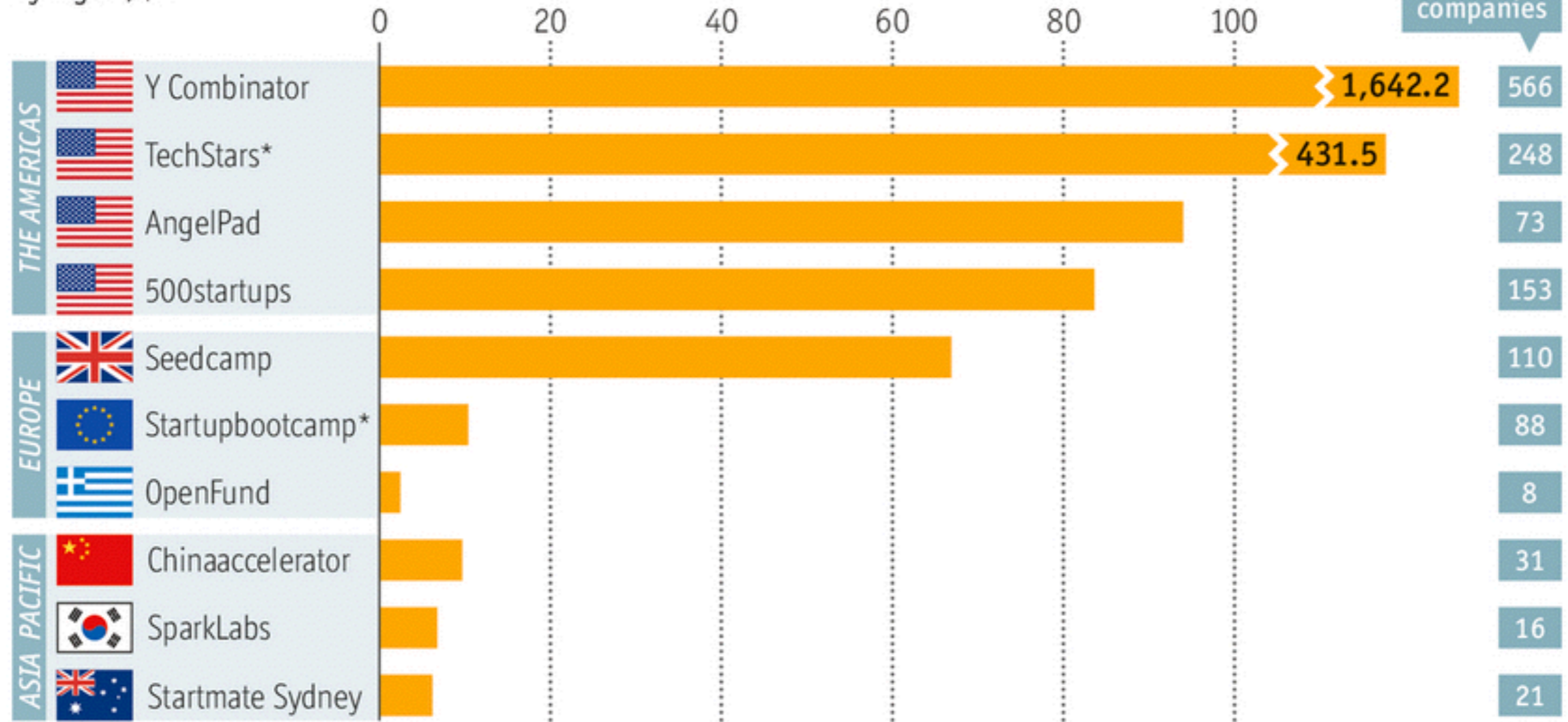
- **Startup Reykjavík:** Arion + Innovit + Klak
  - Velja 10 efnilegar hugmyndir úr fjölda umsókna
  - 2 mkr í hlutafé 6% Aðstaða í 10 vikur. 50 ráðgjafar
- **Gulleggið** frumkvöðlakeppni : Klak + Innovit
  - 377 hugmyndir. Verðlaun 1. mkr.
- **Startup Energy Reykjavík:** Nýsköpunarmiðstöð + Landsvirkjun + Arion
  - 70 umsóknir, 7 komast inn
  - 5 mkr í hlutafé 10%. Aðstaða í 10 vikur í HR. 60 ráðgjafar.
- **UnConference:** Landsbankinn
  - Stefnumót hugmynda, frumkvöðla og reynslu
- **Startup Iceland**
  - Ráðstefna frumkvöðla

Vaxandi áhersla á sprota erlendis

Startup your engines

Total follow-on funding for alumni from top accelerators
By region, \$m

Source: Seed-DB

*Total of accelerators in network

Reynsla af nýsköpun eykst

- Þeim fjölgar sem hafa reynslu af nýsköpun. Sífelld fleiri búa yfir þekkingu og viðskiptasamböndum sem sprotafyrirtæki geta nýtt.
- Viðskiptaenglar eru reynsluboltar sem eru tilbúnir til að fjárfesta tíma og peninga í sprotum og koma þeim á legg.
- Engill leggur mest af mörkum fyrstu 1-3 árin en hann er samt fastur í 5-15 ár. Hér eru flestir englar óvirkir af þessari ástæðu.
- Það gæti verið skynsamlegt að auðvelda englum að losa sig að hluta eftir t.d. 3 ár svo þeir geti nýst fleiri sprotum.

Nýsköpunarsjóðum fjölgar

- Vænlegasta leiðin til að dreifa áhættu, samnýta þekkingu og lágmarka kostnað.
- **Nýsköpunarsjóðir í undirbúningi**
  - Framtak II 4 - 5 ma.
  - SA Framtak 4-5 ma.
  - NSA-Silfra í haust 2-4 ma.
  - Arion VC 4-5 ma.
  - Landsbréf x ma. ?

Samantekt

- Það er tækifæri til að auka ávöxtun og áhættudreifingu lífeyrissjóða:
  - Fjárfesta í smáum og meðalstórum fyrirtækjum.
  - Fjárfesta í sjóðum sem sérhæfa sig í nýsköpun.
- Fjárfesting í nýsköpun getur aukið hagvöxt í landinu, sem er ein forsenda góðrar ávöxtunar lífeyrissjóðanna.
- Munum eftir sprotastiginu! Virkja englana betur.
- Ísland hefur sannað sig sem nýsköpunarland, þrátt fyrir skort á fjármagni. Við getum gert enn betur.